

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เสนอรายละเอียดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา
2. เนื้อหาวิชาเพศศึกษาในระดับอุดมศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา

เพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชีวิตในครอบครัว ที่มุ่งวางรากฐานเกี่ยวกับความรัก ความเข้าใจ ตลอดจนความราบรื่นในครอบครัวอันเป็นจุดเริ่มต้นของสังคม ชายและหญิงต้องรับผิดชอบเรื่องราวภายในครอบครัว การงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องเตรียมการทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เพื่อให้เกิดความสุขและความพอใจแก่ทั้งสองฝ่าย อันจะเป็นการป้องกันปัญหาทางเพศต่าง ๆ ซึ่งเพศศึกษาจะช่วยให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้ เพศศึกษา (Sex Education) มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักราชมนตรี (2538: 67) ได้ให้ความหมาย เพศศึกษา คือ การศึกษาที่ครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียม คีลธรรม สรีรวิทยา สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ซึ่งมีส่วนให้แต่ละคนมีความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องเพศ ปฏิบัติตนเหมาะสมตามเพศตลอดจนสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพศได้

วิภา (2543: 10) ให้ความหมาย เพศศึกษา คือ กระบวนการทางการศึกษาที่จะช่วยให้บุคคลมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับเพศในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การเจริญเติบโต โครงสร้างและหน้าที่ของระบบสืบพันธุ์ พัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ พฤติกรรมระหว่างเพศและมนุษย์สัมพันธ์อันดีงาม อันจะทำให้บุคคลเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความเป็นระเบียบในชีวิตครอบครัวและสังคม

องค์การแพธ (PATH, 2547: บทนำ) เพศศึกษา เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศ ที่ครอบคลุมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ การทำงานของสรีระและการดูแลสุขอนามัย ทักษะคิด ค่านิยม สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ มิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อวิถีชีวิตทางเพศ เป็นกระบวนการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะคิด อารมณ์ และทักษะที่จำเป็น

สำหรับบุคคลที่จะช่วยให้สามารถเลือกดำเนินชีวิตทางเพศอย่างมีความสุขและปลอดภัย สามารถพัฒนาและดำรงความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีความรับผิดชอบและสมดุลง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2549:1-2) เพศศึกษา มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายไว้หลากหลายทัศนะ เช่น เสนอ อิศรสุขศรี ให้ความหมายในเรื่องของ “เพศศึกษา” หมายถึง การศึกษาที่จะให้รู้และเข้าใจในเรื่อง

- ธรรมชาติของชีวิตนับแต่เกิดจนตาย
- “ความรัก” ที่คนเราจะพึงมีต่อกัน
- วิธีการคบหาสมาคมระหว่างเพศเดียวกัน และต่างเพศ
- ประเพณี มารยาท และขนบธรรมเนียมของสังคม
- ชีวิตของครอบครัวอันประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก
- จิตวิทยาเรียนรู้เกี่ยวกับเพศของตนเอง และเพศตรงข้าม
- การสร้างฐานะอันมั่นคง เพื่อเตรียมตัวสร้างครอบครัวใหม่ของตนเอง
- การเลือกคู่ครองที่ถูกต้อง
- การปฏิบัติตน และการใช้ชีวิตสมรสให้เป็นสุข
- การเลี้ยงดูอบรมทารกและเด็กเพื่อพัฒนาความเจริญของเด็กและสังคม
- สภาพปกติ และผิดปกติทางเพศ
- การวางแผนครอบครัว
- การปฏิบัติตนเพื่อใช้ชีวิตในวัยสูงอายุให้มีความสุขในบั้นปลายชีวิต

นอกจากนี้ สุพร เกิดสว่าง ได้อ้างถึงรายงานขององค์การอนามัยโลก หรือ WHO (Technical Report Series No.422) เพศศึกษา คือ การสอนให้เด็กเข้าใจถึงกายวิภาค สรีรวิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา ตลอดจนจรรยาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศรวมทั้งเน้นเรื่องความรับผิดชอบและทัศนคติเกี่ยวกับเพศที่เหมาะสมกับสภาพที่ดีของสังคมและประเทศชาติ นอกจากนั้น ชัยวัฒน์ ปัญงพงษ์ สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี มะลิโรจน์ ได้มีแนวคิดที่ว่าเพศศึกษา คือ กระบวนการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านกลไกของการทำงาน การเปลี่ยนแปลงความต้องการและผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของทั้งสองเพศในทุกๆ ด้าน เช่น ทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา สุขภาพจิต สถานภาพ และบทบาททางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมและการเมือง ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการปรับวางแผนชีวิต และการตัดสินใจปฏิบัติต่อกันระหว่างเพศและเพศเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ศ.นพ.ประทักษ์ (2550) ให้ความหมาย เพศศึกษา หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องในด้านกายวิภาค สรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการมีพฤติกรรมทางเพศ โดยการเรียนการสอนเพศศึกษานั้นจะเน้นในเรื่องของสำนึกรับผิดชอบ และทัศนคติที่เหมาะสมในเรื่องเพศ เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปใช้ในการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพ ทำให้

สามารถควบคุมพฤติกรรม และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินชีวิตทางเพศเป็นไปอย่างมีความสุข

โรบิน และ ไคร์เคนดัล (Robin and Kirkendal, 1970: 19-24) กล่าวว่า เพศศึกษามองได้กว้างมากกว่าการให้การศึกษาเพื่อที่จะได้ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถสูงสุดของเขา เป้าหมายของการให้ความรู้ ในเรื่องเพศศึกษาในวัยต้นของชีวิต คือ การวางรากฐานอันมั่นคงแก่เด็ก เพื่อให้เขาเหล่านั้นจะได้รู้จักหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพในฐานะที่เป็นเพศชายหรือหญิง ตลอดชีวิตของเขา

ดร.คาลเดอโรน (Mary S. Calderone) อดีตคณบดีบริหารของสภาส่งเสริมความรู้เรื่องเพศศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา อธิบายไว้ว่า เพศศึกษาเป็นแนวคิดกว้าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งความเป็นหญิงเป็นชาย (ระวีวรรณ แสงฉาย, 2538: 6)

จากนิยามข้างต้น สรุปได้ว่า เพศศึกษา คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศ ความแตกต่างระหว่างเพศ และความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างเพื่อนร่วมเพศและเพื่อนต่างเพศ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องของสังคม

วัตถุประสงค์ของเพศศึกษา

วัตถุประสงค์ของเพศศึกษามีใช้เพื่อควบคุมการแสดงออกทางเพศ แต่เป็นการช่วยให้แต่ละคนเข้าใจเพียงพอที่จะผสมผสานเพศเข้าไปในชีวิตทั้งวันนี้และวันหน้าอย่างเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ (เพ็ญศรี และระวีวรรณ, 2537: 69)

1. เพื่อให้คนมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับการเจริญเปลี่ยนแปลงของตนเองทางด้านร่างกาย ความคิด สติปัญญา อารมณ์และจิตใจที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ
2. เพื่อจัดความกลัวและความกังวลอันมีมูลฐานมาจากการพัฒนาทางเพศและการปรับตัว
3. เพื่อสร้างความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้อง และสมเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกแง่มุมทั้งในตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเองอย่างดั่งแท้ในเรื่องสัมพันธ์ภาพระหว่างตนเองกับคนเพศเดียวกัน และเพศตรงข้าม รวมทั้งความเข้าใจถึงหน้าที่ พันธะ และความรับผิดชอบที่ตนต้องมีต่อตนเองและผู้อื่น
5. เพื่อสร้างความตระหนักและรู้คุณค่าของมนุษย์ สัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพศเดียวกันและต่างเพศ นำไปสู่ความพึงพอใจ ความสุขและประโยชน์ในการดำรงชีวิต ความราบรื่นของชีวิตครอบครัวและสังคม
6. เพื่อสร้างความเข้าใจว่าต้องมีมาตรฐานทางสังคม เพื่อเป็นหลักช่วยในการตัดสินใจของบุคคล
7. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความวิปริตทางเพศ การใช้เพศในทางที่ผิด เพื่อป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ

8. เพื่อสร้างความเข้าใจและเคยชินแก่บุคคลที่จะช่วยให้สามารถใช้เพศและกามารมณ์อย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์และเกิดผลในทางดีในการดำรงชีวิตในหน้าที่ต่าง ๆ ตามบทบาทตน

9. เพื่อให้เข้าใจว่าการกระทำทางเพศของเรามีผลสะท้อนถึงสังคมได้ การร่วมเพศมักสร้างชีวิตใหม่ขึ้นมา ฉะนั้นผู้กระทำต้องระลึกรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น ๆ

10. เพื่อกระตุ้นให้สังคมจัดสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ ให้หมดไป เช่น โสเภณี ลูกไม่มีพ่อ กฎหมายที่ล้าสมัย และขาดความยุติธรรมทางเพศ เป็นต้น

เนื้อหาวิชาเพศศึกษาในระดับอุดมศึกษา

เนื้อหาวิชาเพศศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์ต้องการให้เด็กวัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ 4 ด้าน คือ ด้านชีววิทยา ด้านสุขวิทยา ด้านจิตวิทยาและด้านสังคมวิทยา โดยมีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้

1. ด้านชีววิทยา

- 1.1 ระบบสืบพันธุ์เพศชายและเพศหญิง
- 1.2 การมีประจำเดือน
- 1.3 การปฏิสนธิ
- 1.4 การตั้งครรภ์
- 1.5 การคลอดบุตร

2. ด้านสุขวิทยา

- 2.1 สุขภาพทางเพศ
- 2.2 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

3. ด้านจิตวิทยา

- 3.1 การพัฒนาทางเพศแต่ละวัย
- 3.2 การปฏิบัติตนระหว่างเพศ
- 3.3 ความผิดปกติและความบกพร่องทางเพศ ความเชื่อและความเข้าใจผิด

ในเรื่องเพศ

4. ด้านสังคมวิทยา

- 4.1 การวางแผนชีวิต การสมรส หลักการใช้ชีวิตคู่
- 4.2 การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด
- 4.3 กฎหมายครอบครัว

วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มพ้นจากความเป็นเด็กก้าวอย่างเข้าสู่ผู้ใหญ่ พฤติกรรมของเด็กวัยนี้จึงต่างไปจากเด็กวัยอื่น ๆ ที่ได้ผ่านพ้นมาแล้ว จะพยายามลอกเลียนแบบผู้ใหญ่ต้องการแสดงออกเพื่อให้ผู้ใหญ่ยอมรับว่าตัวเองโตแล้ว บางคนเริ่มมีเพื่อนต่างเพศ เริ่มมีนัด หรือบางคนอาจมีคู่รักคู่ควงแล้ว ประกอบกับช่วงนี้วัยรุ่นจะมีความรู้สึกสนใจในเรื่องเพศมากขึ้น ดังนั้นการสอน

เพศศึกษาในระดับนี้จึงควรมีขอบเขตที่กว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถที่จะนำความรู้จากเพศศึกษาไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้ และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้ว่าได้เล่าเรียนในสิ่งจำเป็นที่เขาจะต้องรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ดังนั้นเนื้อหาสาระทางเพศศึกษาที่ควรนำมาสอนให้กับวัยรุ่นจึงควรเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

1. การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศของบุคคลในวัยต่าง ๆ
2. การสืบพันธุ์ การกำเนิดของชีวิต การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์และการคลอด
3. ความรู้เกี่ยวกับการระบายอารมณ์ทางเพศ และการบำบัดความใคร่ด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียนยอมรับว่าความต้องการทางเพศเป็นเรื่องธรรมชาติที่เป็นปกติของมนุษย์ทุกคน
4. การเรียนรู้เกี่ยวกับสาเหตุของความผิดปกติทางเพศในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนการป้องกันและการแก้ไข
5. การสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาท มารยาท และการวางตัวที่เหมาะสมต่อเพศตรงข้าม เช่น การออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ
6. การเรียนรู้เกี่ยวกับผลของการมีเพศสัมพันธ์กันในวัยเรียน ก่อนที่จะมีอาชีพหรือรายได้เป็นของตัวเอง หรือก่อนการสมรส ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา
7. ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การเลือกคู่ครอง ชีวิตสมรส และการมีเพศสัมพันธ์
8. ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และการคุมกำเนิด
9. การเรียนรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน
10. ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวในบทบาทการเป็นสามีภรรยาที่ดี และบทบาทการเป็นบิดามารดาที่ดี
11. การสร้างเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ มีความคิดสร้างสรรค์สังคม ขจัดการเอาเปรียบ และการกดขี่ทารุณทางเพศ ซึ่งทั้งสองเพศควรจะให้เกียรติยกย่องซึ่งกันและกัน
12. ปัญหาทางเพศที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนการป้องกันและการแก้ไข

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง การกระทำที่ทำให้เสี่ยงต่อการเสียชีวิตพิการทุพพลภาพเกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากการขาดประสบการณ์ชีวิตรวมทั้ง การพัฒนาความคิดและสติปัญญาที่ยังไม่ตีพอที่จะเข้าใจถึงผลเสียที่จะตามมาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวจากพฤติกรรมนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ ปัญหาการฆ่าตัวตายและปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นต้น ปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมา ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีผลกระทบต่อตนเองและสังคมตลอดจนเป็นปัญหาที่นับวันจะมีความรุนแรงมากขึ้น

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึงการปฏิบัติที่มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นที่จะทำให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยมีขอบข่าย 6 ด้าน (ณัฐนันท์, 2545 : 20-29) ดังนี้

1. การใช้สารเคมีกระตุ้นอารมณ์ทางเพศและการดื่มของมึนเมา

วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และสร้างเอกลักษณ์ของตัวเอง ชอบอยู่กับเพื่อนเป็นกลุ่มและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และนิยมเที่ยวตามสถานบันเทิงต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เมื่อร่างกายมีปริมาณของแอลกอฮอล์มากขึ้น การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ลดลง ขาดการยับยั้งชั่งใจ ความรู้สึกกลัวลดลง กล้าแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ มากขึ้น กล้าแสดงพฤติกรรมทางเพศจึงทำให้มีโอกาสเกิดเพศสัมพันธ์ขึ้นได้ (สมประสงค์, 2545: 10)

ในส่วนของ การใช้สารเคมีกระตุ้น ประเภทยาอี ยาเลิฟ วัยรุ่นเชื่อว่ามีสรรพคุณกินแล้วกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การใช้ยาประเภทนี้จะทำให้ขาดการควบคุมตนเอง ไม่มีความละเอียดต่อเพศตรงข้าม ดังนั้นการดื่มสุราและการใช้สารเคมีจะส่งผลกระทบต่อระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไป ขาดความยับยั้งชั่งใจ กล้าแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ เก็บกด เกิดการกระตุ้นความรู้สึกทางเพศที่นำไปสู่พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ได้

2. การเที่ยวสถานบันเทิงหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

คอฟฟี่ช็อป คาราโอเกะ เป็นแหล่งบริการในช่วงเวลากลางวัน เป็นสถานที่ที่วัยรุ่นทั้งที่อยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษาชอบไปเที่ยวเตร่ในสถานที่ดังกล่าว เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้วัยรุ่นมีโอกาสใกล้ชิดกับเพศตรงข้ามและเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ตั้งใจได้ จากการศึกษาของ สร้อยวัลย์ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านการเที่ยวสถานเริงรมย์ ร้อยละ 78.5 โดยเพศชายมีการเที่ยวสถานเริงรมย์ร้อยละ 85.4 เพศหญิงร้อยละ 74.8

3. การรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสาธารณะในลักษณะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ

ในยุคของข้อมูลข่าวสารที่สามารถเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็วและว่องไว โดยการผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในสังคมเมือง วัยรุ่นมีโอกาสสัมผัสกับสื่อมวลชนหลายแขนง ซึ่งสื่อต่าง ๆ นั้นมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของวัยรุ่นทั้งในทางบวกและลบ แต่สิ่งที่น่าห่วงใย คือ มีสื่อไม่น้อยที่จัดทำเพียงหวังผลทางธุรกิจ โดยไม่คำนึงผลเสียที่จะเกิดกับวัยรุ่น มีการแพร่ภาพโป๊ ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร หนังสือและวีดิโอประเภทยั่วต่อความรู้สึกทางเพศของวัยรุ่นที่ปรากฏอยู่ในท้องตลาดเป็นจำนวนมาก จากการศึกษาของสร้อยวัลย์ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาค่านิยมทางเพศและ

ลองและอยากเรียนรู้ จึงยอมรับสิ่งใหม่ ๆ อย่างง่ายดาย มีการแต่งตัวตามแฟชั่นด้วยเสื้อผ้าที่เปิดเผยเนื้อตัวมากขึ้น ใส่เสื้อผ้าเล็กรัดรูป เหวลอย เสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอกและกระโปรงสั้น เป็นการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมที่นำไปสู่ปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรม รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงที่ส่งผลให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นได้ง่าย

การลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ในสภาพปัจจุบันเป็นยุคของชาวสาร เรื่องราวต่าง ๆ จึงถูกเปิดเผยมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นแก๊งลักรถ แก๊งวัยรุ่นตีกัน การข่มขืนเด็กผู้หญิง การทำแท้มอนกับผู้ชาย เป็นต้น อันเป็นผลก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมทางเพศตามมา เช่น การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ การติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่างสอนสุขศึกษาและเพศศึกษาที่แตกต่างในเรื่องเพศอย่างผิวเผิน เนื่องจากกลัวและอายที่จะพูดเนื่องจากกลัวสังคมประณาม หรือพูดแล้วเป็นการชี้โพรงให้กระรอกแก่นักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนมีความเข้าใจว่า เพศศึกษาเป็นเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งในความจริงแล้วเรื่องเพศศึกษานอกจากเรื่องเพศสัมพันธ์ยังรวมถึงการดูแลสุขภาพร่างกาย การวางตัวทางด้านวัฒนธรรมด้วย ใน การเรียนการสอนให้นักศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ ทำให้นักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่นอยากรู้ อยากทดลอง จึงศึกษาตามสื่อต่าง ๆ จากการพูดคุยกันทำให้ได้รับความรู้ไม่ถูกต้องและนำไปปฏิบัติ จึงก่อให้เกิดปัญหาเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ และปัญหาเรื่องเพศในวัยเรียน และยังพบว่ายังขาดทักษะการใช้ชีวิตเพื่อป้องกันโรคและการแก้ปัญหาทางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดทักษะในการสื่อสาร ไม่กล้าปฏิเสธ ไม่กล้าพูด (ฐิติพร และคณะ, 2550: 10) ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและส่งเสริมให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องปัญหาทางเพศศึกษา รู้จักการต่อรอง รู้จักการคิดและปฏิบัติเพื่อใหตนเองหลีกเลี่ยงพ้นจากสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ สร้างเสริมให้วัยรุ่นมีมาตรฐานทางวัฒนธรรม เช่น การรักษานวลสงวนตัว สร้างทักษะการปฏิเสธ ลดภาวะเสี่ยงพฤติกรรมทางเพศ และเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

จาวรรรณ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในระดับมาก ส่วนปัญหาการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับกลาง

2. ครูที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ครูและนักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่มีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ศุภรัตน์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) เรื่องเพศศึกษา วิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา ค้นคว้าพบว่า

1. ชุดการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา วิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.14 / 85.45

2. ชุดการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เพศศึกษา วิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .81 หมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากการเรียนด้วยชุดการสอนร้อยละ 81

3. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนเรื่องเพศศึกษา มีความพึงพอใจต่อการเรียนดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

ชุดการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เพศศึกษา วิชาสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากการเรียนด้วยชุดการสอน ร้อยละ 81 จึงควรนำชุดการสอนดังกล่าวไปใช้ในการเรียนการสอน เรื่องเพศศึกษา วิชาสุขศึกษา อันส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จริยา (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการสอนเพศศึกษาด้วยกระบวนการสร้างพลังในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอกลมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเพศศึกษาด้วยกระบวนการสร้างพลังมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ในเรื่องเพศศึกษา เจตคติในเรื่องเพศ และความคาดหวังในความสามารถแห่งตนเรื่องเพศสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง และไม่แตกต่างจากกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พรเพ็ญ, สุนิสา และวิมล ภคธีรเชียร (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้เรื่องเพศศึกษาและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนระดับมัธยมปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความรู้เรื่องเพศในระดับ

ปานกลาง นักเรียนชายมีความรู้เรื่องเพศศึกษาผ่านเกณฑ์ต่ำ นักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องเพศศึกษาปานกลาง นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีความรู้เรื่องเพศศึกษาปานกลาง นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความรู้เรื่องเพศศึกษาผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองมีความรู้เรื่องเพศศึกษาปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่า

2.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องเพศศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษาสูงกว่านักเรียนชาย

2.2 นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความรู้เรื่องเพศศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องเพศศึกษาสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม

2.3 นักเรียนที่เรียนโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมืองมีความรู้เรื่องเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี พบว่า

3.1 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นรูปแบบการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนได้มากที่สุด รองลงมาคือ การเข้าค่ายอบรมความรู้เรื่องเพศศึกษา การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือต่าง ๆ

3.2 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดปัตตานี มีความต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ และการร่วมเพศอย่างถูกวิธี ถูกหลักและปลอดภัยที่สุด รองลงมาคือ การคบเพื่อนต่างเพศและการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด

รัตนา (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยผลของการสอนเพศศึกษา โดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนแบบมีส่วนร่วม มีความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศในด้าน ความภูมิใจในตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการปฏิเสธโดยไม่มีสัมพันธภาพ ดีวก่อนได้รับการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเพศศึกษาโดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศด้าน ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการปฏิเสธโดยไม่มีสัมพันธภาพดีกว่า

นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนเพศศึกษาตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาด้านความภูมิใจตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกัน

มธุรดา (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางในการสื่อสาร เรื่องเพศศึกษาในครอบครัวของพ่อแม่ที่มีลูกวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของวัยรุ่นที่พ่อแม่เป็นห่วงและหนักใจมากที่สุด คือปัญหายาเสพติด รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับเพศศึกษาของวัยรุ่น แนวทางแก้ไขปัญหาคือต้องเริ่มจากการสร้างความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจในครอบครัว ดูแลเรื่องการคบเพื่อนของวัยรุ่น ความร่วมมือจากโรงเรียน ชุมชนและสังคมในการแก้ปัญหา สื่อที่พ่อแม่เปิดรับมากที่สุดคือโทรทัศน์และสื่อบุคคล วิธีการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาของพ่อแม่ ได้แก่ การดูรายการเพศศึกษาทางโทรทัศน์ ปรึกษากับพ่อแม่ที่มีลูกวัยรุ่นเหมือนกัน ถามจากแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ และหาหนังสือเกี่ยวกับเพศศึกษามาอ่าน แนวทางในการสอนเพศศึกษาที่เหมาะสมกับวัยรุ่น คือ การสอนโดยพ่อแม่ หรือสอนโดยญาติคนใกล้ชิด หรือครูอาจารย์แพทย์และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เนื้อหาสาระที่ควรสอนคือ เนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาโดยทั่วไป ที่มีความต่อเนื่องและครอบคลุมตั้งแต่เล็กจนโต นอกจากนี้ยังควรเน้นเรื่องความประพฤติและการวางตัวของวัยรุ่น เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน เน้นเรื่องธรรมชาติชายหญิง และที่สำคัญควรสอนหลักศีลธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปด้วย

อรุสา (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อเรื่องเพศของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีการสอนเพศศึกษาแบบโมดูลกับแบบปกติ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนเพศศึกษาแบบโมดูลกับแบบปกติจำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโมดูลมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อเรื่องเพศมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อเรื่องเพศมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ดิคลิเมนต์ (Diclemente, 1991: 385-390) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอัตราเสี่ยงติดเชื้อ HIV สูง จำนวน 112 คน โดยการจดบันทึกตนเองที่พัฒนามาจากศูนย์ควบคุมโรคเอดส์ สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อย่างอนามัยในกลุ่มวัยรุ่นมี 2 ปัจจัยคือ

1. การสนทนาเรื่องเอดส์กับคู่นอนเป็นประจำ
2. การยอมรับพฤติกรรมของเพื่อนผู้แนะนำให้ใช้อย่างอนามัย